

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

**Οδηγίες προς τα οδοντιατρεία για μέτρα ελέγχου και πρόληψης της
διασποράς του ιού COVID-19**

A. Γενικές συστάσεις για επείγοντα και μη επείγοντα περιστατικά

1. Για τον επαρκή έλεγχο διασποράς από ασυμπτωματικούς και προσυμπτωματικούς **συστήνεται** η χρήση μάσκας για οποιοδήποτε πρόσωπο εισέρχεται στο χώρο του Οδοντιατρείου (συμπεριλαμβανομένου και όλου του προσωπικού που εργάζεται στο ιατρείο) ανεξάρτητα από το αν παρουσιάζει ή όχι αναπνευστικά ή άλλα συμπτώματα.
2. **Συστήνεται να γίνει ενεργητικός έλεγχος συμπτωμάτων (active screening)** με ερωτηματολόγιο όλων των ατόμων που εισέρχονται στο Οδοντιατρείο ρωτώντας εάν παρουσιάζουν πυρετό ή/και συμπτώματα του αναπνευστικού. Ο έλεγχος για παρουσία συμπτωμάτων αφορά τόσο τους ασθενείς όσο και όλο το προσωπικό που εργάζεται εντός του οδοντιατρείου. Η διαδικασία συστήνεται να πραγματοποιείται, εφόσον είναι εφικτό, πριν μπουν στο χώρο. Πιο συγκεκριμένα, εάν το προσωπικό εργάζεται με βάρδια συστήνεται το ερωτηματολόγιο να πραγματοποιείται πριν την έναρξη της βάρδιας.
3. **Συστήνεται να υπάρχει γραμματειακή υποστήριξη του Οδοντιατρείου που θα κάνει τηλεφωνική διαλογή (Telephone triage) για να προγραμματίζει το εβδομαδιαίο οργανόγραμμα** ώστε να είναι εφικτή η τήρηση των μέτρων σωματικής αποστασιοποίησης εντός του χώρου και η αποφυγή συνωστισμού εντός του οδοντιατρείου με προκαθορισμένα κατά το εφικτό ραντεβού και αριθμός ατόμων που θα βρίσκονται εντός του χώρου του ιατρείου (απόσταση τουλάχιστον 2 μέτρων).
4. Για την **τηλεφωνική διαλογή (Telephone triage) συστήνεται και συμπλήρωση/υιοθέτηση ερωτηματολογίου** όπου και θα ανιχνεύονται συμπτώματα συμβατά με λοίμωξη COVID-19 από τους ασθενείς, συμπεριλαμβάνοντας και το τελευταίο 14 ήμερο. Έπειτα από την αρχική διαλογή συστήνεται να γίνεται διαχωρισμός των ασθενών με βάση την παρουσία ή όχι συμπτωμάτων (ύποπτο κρούσμα) και την ύπαρξη επείγουσας ή όχι οδοντιατρικής φροντίδας.
5. Σε περίπτωση υποψίας λοίμωξης COVID-19 (ή και επιβεβαίωσης) **συστήνεται κατά το δυνατό η εφαρμογή τηλεδιάσκεψης ή/και τηλεφωνικών οδοντιατρικών οδηγιών**, εφόσον αυτό είναι εφικτό. Εφόσον κρίνεται εφικτό από τον

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ**

θεράποντα οδοντίατρο και δεν πρόκειται για επείγον περιστατικό συστήνεται η παροχή εξ αποστάσεως οδηγιών και οδηγιών χρήσης φαρμάκων. Σε περίπτωση που κρίνεται ότι το περιστατικό χρήζει επείγουσας οδοντιατρικής αντιμετώπισης θα πρέπει το οδοντιατρείο να έχει έτοιμο ένα πλάνο διαχείρισης βάσει και των παρακάτω.

B. Διαχείριση περιστατικών στην Οδοντιατρική

Σε περίπτωση που ένας ασθενής χαρακτηριστεί ως επείγον περιστατικό θα πρέπει να προηγηθεί συστηματική αξιολόγηση του πριν την είσοδο στο χώρο του οδοντιατρείου. Θα πρέπει να ερωτηθεί εάν τώρα ή και κατά το διάστημα των τελευταίων 14 ημερών παρουσίαζε συμπτώματα, καθώς εάν έχει πρόσφατο ιστορικό ταξιδιού (π.χ. από τους επαναπατριζόμενους, κ.α.) ή εάν είχε επαφή τελευταία με ύποπτο ή/και επιβεβαιωμένο περιστατικό. Εάν ο ασθενής δώσει αρνητικές απαντήσεις σε όλα τα παραπάνω και είναι απύρετος (με επί τόπου έλεγχο θερμοκρασίας) τότε μόνο μπορεί να παρέχεται άμεσα επείγουσα οδοντιατρική φροντίδα κάτω από τα ειδικά μέτρα προφύλαξης και μέτρων του χώρου και των συμμετεχόντων στην παροχή φροντίδας.

B.1. Μέτρα αναφορικά με τον χώρο και τις πρακτικές σε οδοντιατρικά περιστατικά

1. Αποφυγή κατά το δυνατόν οδοντιατρικών πράξεων κατά τις οποίες παράγεται αερόλυμα (αεροζόλ). Αποφυγή κατά το δυνατό της χρήσης χειρολαβών υψηλών ταχυτήτων και περιορισμού στο ελάχιστο της χρήσης υδροαεροσύριγγας. Η χρήση μηχανήματος υπερήχων (ultrasonic scaler) καλύτερα να αποφεύγεται. Συστήνεται η προτεραιότητα/προτίμηση στις ελάχιστα παρεμβατικές τεχνικές και με την χρήση απλών εργαλείων χειρός.
2. Σε περίπτωση που είναι αναγκαία μία θεραπεία κατά την οποία εκλύεται αερόλυμα, συστήνεται η υιοθέτηση της «Οδοντιατρικής 4 χεριών», κατά την οποία γίνεται χρήση ισχυρής αναρρόφησης και χρήση ελαστικού απομονωτήρα. Ο αριθμός των βοηθών του οδοντίατρου θα πρέπει να είναι ο ελάχιστος δυνατός για την παροχή της οδοντιατρικής φροντίδας. Δεν πρέπει να επιτρέπεται η είσοδος επισκεπτών στον χώρο κατά την παροχή επείγουσας περίθαλψης.

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ**

B.2. Μέτρα ατομικής προστασίας σε επείγοντα και μη-επείγοντα περιστατικά

1. Όλο το προσωπικό συστήνεται να φορά μάσκα καθόλη τη διάρκεια της παραμονής του στο χώρο του οδοντιατρείου. Τονίζεται η ορθή χρήση της, με πλύσιμο των χεριών πριν και μετά την αφαίρεση της.
2. Η γραμματεία συστήνεται να φοράει τη μάσκα για τους παραπάνω λόγους όχι όμως και το λοιπό εξοπλισμό προστασίας.
1. Το υπόλοιπο προσωπικό (οδοντίατροι, βοηθοί οδοντιάτρων) να φορά μάσκα καθόλη τη διάρκεια της εργασίας του και εφόσον χρειάζεται να την εναλλάσσει με τις μάσκες υψηλής προστασίας στις διαδικασίες που προκαλείται αερόλυμα.
2. Συστήνεται όλο το προσωπικό να εκπαιδευτεί στην ορθή χρήση και απόρριψη της απλής χειρουργικής μάσκας και της μάσκας υψηλής προστασίας, με κατάλληλη υγιεινή των χεριών πριν τη χρήση και αμέσως μετά την αφαίρεση. Συστήνεται να γίνεται έλεγχος καλής εφαρμογής πριν την χρήση των ειδικών μασκών υψηλής προστασίας.
3. Εάν η μάσκα διαβρεχτεί θα πρέπει να γίνει αλλαγή της μάσκας.

B.3. Οδοντιατρικές πράξεις σε ασθενείς χωρίς COVID19

1. Κατά την είσοδο στο χώρο φροντίδας. Σύσταση για μάσκες υψηλής προστασίας. Εάν δεν υπάρχει μάσκας υψηλής προστασίας θα πρέπει τουλάχιστον να χρησιμοποιείται ο συνδυασμός απλής χειρουργικής και προστατευτικής προσωπίδας (face shield).
2. Κατά τη διάρκεια πράξεων που παράγουν αερόλυμα (χρήση χειρολαβών υψηλών ταχυτήτων, χειρολαβών υπερήχων, υδροαεροσύριγγας) συστήνεται η χρήση μασκών υψηλής προστασίας FFP2/FFP3.
3. Μετά τις πράξεις που παράγουν αερόλυμα, η είσοδος στο χώρο θεραπείας να παραμένει κλειστή (διότι ο χώρος μπορεί να έχει επιμολυνθεί λόγω αερολύματος). Να ακολουθείτε απολύμανση και να αφαιρείτε και απορρίπτετε προσεκτικά τη μάσκα σε ειδικό χώρο απορριμμάτων και έπειτα να προχωράτε σε ορθή χρήση της υγιεινής των χεριών.

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ**

4. Προστασία ματιών. Συστήνεται η χρήση προστατευτικών γυαλιών με πλαϊνή επέκταση στις περιπτώσεις πρόκλησης αερολύματος (όχι των προσωπικών γυαλιών μυωπίας) και όπως και παραπάνω κατά την έξοδο από τον χώρο εργασίας αφαίρεση των γυαλιών και άμεσα καθαρισμός τους σύμφωνα με τις οδηγίες χρήσης τους. Ακολουθεί υγιεινή των χεριών (όπως και παραπάνω).
5. Γάντια. Πριν την είσοδο στο χώρο εργασίας (ή κατά την είσοδο) φορέστε γάντια μια χρήσης. Πριν εξέλθετε από το χώρο εργασίας αφαιρέστε προσεκτικά τα γάντια και άμεσα εφαρμόστε υγιεινή των χεριών.
6. Ποδιές πριν την είσοδο στο χώρο εργασίας (ή κατά την είσοδο) φορέστε αδιαβροχοποιημένη ποδιά, κατά προτίμηση μιας χρήσης. Πριν εξέλθετε από το χώρο εργασίας αφαιρέστε προσεκτικά τις ποδιές σε ειδικό κάδο εάν είναι μίας χρήσης και σε άλλο ειδικό κάδο εάν πλένονται και άμεσα εφαρμόστε υγιεινή των χεριών. Εάν υπάρχει έλλειψη ποδιάς, συστήνεται αποφυγή ή ελαχιστοποίηση στις διαδικασίες που παράγουν αερόλυμα.

Σημείωση: Εξαιρετικά σημαντική η υψηλή συμμόρφωση στην υγιεινή των χεριών από όλο το προσωπικό τουλάχιστον στις εξής διαδικασίες: πριν και μετά την επαφή με ασθενή, πριν και μετά την επαφή με δυνητικά μολυσμένα αντικείμενα, πριν και μετά τη χρήση και απόρριψη του εξοπλισμού προστασίας.

Γ. Γενικές συστάσεις λοιπά μέτρα

Ισχύουν όλες οι γενικές αναθεωρημένες συστάσεις που έχει εκδώσει πρόσφατα το Υπουργείο υγείας με σχετικό έγγραφο (<https://www.pio.gov.cy/coronavirus/pdf/erg7.pdf>).

Παράκληση να δοθεί ιδιαίτερη μέριμνα στις ευπαθείς ομάδες σύμφωνα με τις αναθεωρημένες οδηγίες του υπουργείου υγείας (https://www.pio.gov.cy/coronavirus/press/29042020_9.pdf) και να αντιμετωπίζονται κατά το δυνατό με τον ελάχιστη δυνατή έκθεση σε άλλα άτομα. Κατά το δυνατό να μην έρχονται σε επαφή με άλλους ασθενείς. Η γραμματέας που θα αναλαμβάνει το οργανόγραμμα του ιατρείου να σημειώνει τότε είναι εφικτή η παροχή φροντίδας σε αυτούς τους ασθενείς.

Πέρα από τα παραπάνω συστήνονται επίσης:

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ**

- Απολύμανση όλων των επιφανειών και αποστείρωση όλων των εργαλείων που χρησιμοποιηθήκαν αμέσως μετά τη διαδικασία και πριν τον επόμενο ασθενή.
- Έλεγχος ότι ο καθαρισμός του περιβάλλοντος ήταν επαρκής και σωστός καθημερινά
 - Συστήνεται και ο καθαρισμός ρουτίνας ΠΡΙΝ τη χρήση ειδικών καθαριστικών που έχουν υπόδειξη για ειδικό καθαρισμό έναντι for SARS-CoV-2 στους νοσοκομειακούς χώρους.
- Συστήνεται καθημερινός καθαρισμός και αποστείρωση των οδοντιατρικών εργαλείων βάσει των οδηγιών χρήσης.

Σύσταση για συστηματικό έλεγχο του προσωπικού πριν την έναρξη βάρδιας για έλεγχο συμπτωμάτων. Σε περίπτωση εμφάνισης συμπτωμάτων επιβάλλεται η απομάκρυνση από το χώρο του ιατρείου και άμεση επικοινωνία με προσωπικό ιατρό για περαιτέρω υποδείξεις.

Δ. Επείγοντα περιστατικά με επιβεβαιωμένο COVID-19 στην οδοντιατρική

Για να διενεργηθεί επείγουσα οδοντιατρική πράξη σε επιβεβαιωμένα περιστατικά COVID19 θα πρέπει να τηρηθούν αυστηρά ΟΛΑ τα μέτρα ΚΑΙ της αερογενούς μετάδοσης όπως και στο Νοσοκομειακό χώρο τόσο με την εφαρμογή масκών υψηλής προστασίας ΑΛΛΑ και με χώρο απομόνωσης αρνητικής πίεσης.

Ε. Διαχείριση ασθενών COVID-19 που ολοκλήρωσαν τη καραντίνα και χρειάζονται επείγουσα οδοντιατρική περίθαλψη

Οι ασθενείς με COVID-19 που παρουσίασαν συμπτώματα και ολοκλήρωσαν τη καραντίνα μπορούν να λάβουν επείγουσα οδοντιατρική περίθαλψη με βάσει τουλάχιστον ύφεση του πυρετού χωρίς τη χρήση αντιπυρετικών και σημαντική βελτίωση ή ύφεση των λοιπών συμπτωμάτων και παρουσία δύο αρνητικών αποτελέσματα της μοριακής μεθόδου σύμφωνα με το Υπουργείο Υγείας Κύπρου με χρονικό διάστημα άνω των 24 ωρών μεταξύ των δύο δειγμάτων.

Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας
Υπουργείο Υγείας
02 Μαΐου 2020